

## Kulturutskottet

### Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser (RP 204/2016 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

##### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Laura Hansén, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Seija Rasku, undervisnings- och kulturministeriet
- överinspektör Johanna Niemi, Utbildningsstyrelsen
- sakkunnig Marja Pesonen, Kyrkans utbildningscentral
- utvecklingschef Hannele Salminen, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

#### PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser. I referensramen indelas enligt förslaget de examina, lärokurser och övriga omfattande samlade kompetenser som ingår i Finlands nationella utbildnings- och examenssystem i åtta kvalifikationsnivåer på basis av det kunnande de förutsätter. Enligt förslaget ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas om hur examina, lärokurser och övriga omfattande samlade kompetenser placeras på de olika kvalifikationsnivåerna enligt det kunnande de förutsätter.

Referensramen möjliggör en övergripande granskning av det finländska utbildnings- och examenssystemet och övriga samlade kompetenser genom att det kunnande som examina, lärokurserna och de övriga omfattande samlade kompetenserna förutsätter beskrivs som kunskaper, fär-

## Betänkande KuUB 20/2016 rd

digheter och kompetenser på ett enhetligt, begripligt och jämförbart sätt och genom att deras inbördes förhållande slås fast. Referensramen förbättrar det finländska examenssystemets överskådlighet och funktion, ökar examinas genomskinlighet och jämförbarhet nationellt och internationellt, är ett stöd vid erkännande av examina samt främjar nationell och internationell rörlighet och förutsättningarna för utbildningssamarbete och utbildningsexport.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

#### *Allmänt*

De examina, lärokurser och övriga omfattande samlade kompetenser som ingår i utbildnings- och examenssystemet föreslås bli indelade i åtta kvalifikationsnivåer på basis av det kunnande de förutsätter i överensstämmelse med den europeiska referensramen. Syftet med propositionen är att öka examinas genomskinlighet och jämförbarhet nationellt och internationellt och att förbättra examenssystemets funktion. Genom att beskriva de finländska examina och övriga samlade kompetenser på ett enhetligt och jämförbart sätt och genom att förenhetliga begreppen förtydligas examenssystemet, som för närvarande är splittrat. Genom propositionen eftersträvas att göra det finländska examenssystemet kändare och på så vis underlätta den internationella rörligheten från Finland till utlandet och vice versa både för studerande och för arbetskraften. Ett mål är att också förbättra möjligheterna till utbildningssamarbete och utbildningsexport.

Referensramen bottnar i Europaparlamentets och rådets rekommendation 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (2008/C 111/01). Syftet med den europeiska referensramen är att underlätta jämförelsen mellan olika medlemsländers examina och examensnivåer och främja medborgarnas rörlighet. I enlighet med Europaparlamentets och rådets rekommendation har medlemsstaterna senast 2010 haft för avsikt att koppla sina nationella examenssystem till den europeiska referensramen för kvalifikationer. Finlands lösningar kommer med dröjsmål med tanke på den avsedda tidtabellen.

I förslaget anges examina enligt kompetensgrund för att man vill lyfta fram principen med livslångt lärande och minska klyftan mellan utbildning och arbetsliv. Erkännande av tidigare förvärvat kunnande är av stor betydelse i sammanhanget. Kunskaper och färdigheter fås också utanför utbildningssystemet, såsom i arbetslivet och annan verksamhet. Det ska gå att beakta när kompetensen definieras.

Genom att utfärda bestämmelser om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser förändras inte innehållet i de examina som finns. Följden blir inte heller att examina som placeras på samma nivå i referensramen, exempelvis yrkeshögskoleexamina och lägre högskoleexamina, får ett likartat innehåll nationellt eller internationellt. Referensramen förändrar inte heller vare sig den behörighet för vidareutbildning som olika examina leder till eller föreskrivna behörighetskrav för tjänster. Referensramen ingriper inte i beskrivningen av en enskild persons kompetensnivå eller behörighet.

## **Betänkande KuUB 20/2016 rd**

Enligt bemyndigandet i den föreslagna lagen ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas om hur examina, lärokurser och övriga omfattande samlade kompetenser placeras på de olika kvalifikationsnivåerna.

Sammantaget anser utskottet att propositionen är behövlig och fyller sitt syfte. Kulturutskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

### ***Placering av examina i referensramen***

Inledningsvis ska de examina och lärokurser som ingår i vårt nationella examenssystem placeras i referensramen. I detta skede inkluderas inte samlade kompetenser som faller utanför examenssystemet som till exempel olika förberedande och handledande utbildningar, samlade kompetenser som hänför sig till behörighets- och kompetenskrav eller samlade kompetenser som siktar på att utveckla kompetensen och förbättra yrkesskickligheten.

Man har velat ge en så tidsenlig beskrivning som möjligt av vårt examens- och utbildningssystem i referensramen. Därför ingår inte gamla examina på institutnivå som utgått ur examenssystemet (exempelvis tekniker, merkonom och sjuksköterska) i referensramen, vilket leder till att de som endast har dessa examina går miste om referensramens fördelar. Enligt utredning till utskottet har över 330 000 personer i arbetsför ålder examen på lägsta högre nivå, det vill säga institutsexamen. De flesta som har institutsexamen har ännu länge kvar i arbetslivet. I referensramen saknas också bland annat yrkespedagogisk lärarutbildning och de universitetsexamina på magisternivå som tidigare hette kandidatexamen. Vid beskrivningen av högskoleexamina har motstridig terminologi lämnats kvar i propositionen. Den föreslår utskottet att ska förtydligas. Utskottet konstaterar att förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) bör beaktas och att högskoleexamina bör beskrivas enligt deras nivå varvid yrkeshögskoleexamina och kandidatexamen vid universitet är lägre högskoleexamina.

I ett sakkunnigyttrande konstateras att det strider mot våra nationella kriterier att yrkesinriktade grundexamina och yrkesexamina definieras på samma nivå fyra och specialyrkesexamina på nivå fem. Denna fråga och placeringen av krävande specialyrkesexamina i referensramen bör enligt utskottets mening bedömas från fall till fall och i samråd med arbetslivsrepresentanter inom den berörda branschen för att placeringen av examina ska stämma överens med kravnivån i så hög grad som möjligt.

### ***Fortsatt arbete för att utveckla referensramen***

Det aktuella förslaget är början på att göra vårt nationella examenssystem tydligare. Den föreslagna lagstiftningen möjliggör en utvidgning av referensramen till att omfatta inte bara examina utan också andra samlade kompetenser. Det är angeläget, menar utskottet, att det fortsatta arbetet med att utveckla referensramen för examina och kompetenser inleds snarast möjligt. Referensramen bör utvecklas till en referensram för kompetenser så att också samlade kompetenser som ligger utanför det formella examenssystemet kan placeras där. De bör placeras i referensramen enligt principer som är konsekventa och medger insyn.

## Betänkande KuUB 20/2016 rd

### *Utveckling av examenssystemet utifrån nationella utgångspunkter*

Förslaget har både en nationell och en internationell dimension. Kulturutskottet ser det som viktigt att även om det handlar om en europeisk referensram, ligger nationella avgöranden till grund för utvecklingen av Finlands examenssystem. Referensramen ska framför allt beskriva systemet och främja transparens, och den får inte ensam styra vårt nationella beslutsfattande. Referensramen måste också gå att uppdatera och utveckla flexibelt enligt förändringar i arbetslivet i överensstämmelse med principen om livslångt lärande. Det är viktigt att samtidigt med att referensramen tas i bruk utveckla förfaranden för kvalitetssäkring av examina och kompetenser.

### FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 204/2016 rd utan ändringar.*

Helsingfors 9.12.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent  
medlem Ritva Elomaa saf  
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd  
medlem Jukka Gustafsson sd  
medlem Petri Honkonen cent  
medlem Laura Huhtasaari saf  
medlem Marisanna Jarva cent  
medlem Ilkka Kantola sd  
medlem Kimmo Kivelä saf  
medlem Hanna Kosonen cent  
medlem Mikaela Nylander sv  
medlem Ulla Parviainen cent  
medlem Sari Raassina saml  
medlem Saara-Sofia Sirén saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.